

कलम ४ (१) (ख) (एक)

रचना, कार्य व कर्तव्ये यांचा तपशील

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
१	पत्ता	चव्हाण नगर, पाषाण रोड, पुणे विद्यापीठ चौक, पुणे - ४११००८
२	कार्यालय प्रमुख	पोलीस अधीक्षक
३	शासकीय विभागाचे नाव	गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
४	मंत्रालयातील कोणत्या खात्याच्या अधिनस्त	गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन
५	कामाचा अहवाल कोणत्या कार्यालयाकडे सादर केला जातो ?	नॅशनल क्राईम रेकॉर्ड ब्युरो, नवी दिल्ली. सी.बी.आय, नवी दिल्ली गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन मा. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य
६	कार्यक्षेत्र	भौगोलीक :- महाराष्ट्र राज्य कार्यानुरूप :- महाराष्ट्र राज्य
७	अंगीकृत व्रत	१. अधिपत्याखालील सर्व शाखांवर देखरेख ठेवून त्यांना नेमून दिलेल्या कामकाजाची पूर्तता करून घेणे. या शाखांमधून वरिष्ठ कार्यालयात पाठविण्यात येणारे मासिक/तिमाही/सहामाही/ अहवाल प्रत्येक महिन्याचे १५ तारखेपर्यंत तसेच आठवडा गुन्हे अहवाल प्रत्येक आठवड्याचे शुक्रवारी संबंधीत कार्यालयात पाठविण्याची पूर्तता करून घेणे. २. महाराष्ट्रातील गुन्हे वार्षिक अहवालाकरीता आवश्यक माहिती संकलीत करून घेणे व अहवालाचे प्रकाशन मा.अपोमसं,गुअवि यांचे मार्गदर्शनाखाली विहित वेळेत यशस्वीरीत्या पार पाडणे. ३. क्राईम ईन इंडिया करीता आवश्यक माहिती घटकांकडून संकलित करून एन.सी.आर.बी. यांना पुरविणे. ४. शाखांचे कामकाजाच्या अनुषंगाने उपस्थित न्यायालयीन/ मंत्रालयीन प्रकरणांबाबत तसेच LAQ, LCQ, LSQ, RSQ या बाबत कामकाज ५. माहिती अधिकार कायदा २००५ प्रमाणे कावसं अंतर्गत शाखांकरीता प्रथम अपिलीय अधिकारी म्हणून कामकाज पाहणे. ६. वरिष्ठ पोलीस अधिकाऱ्यांच्या अर्धवार्षिक गुन्हे परिषदेच्या अनुषंगाने अहवाल तयार करणे. ७. महाराष्ट्र राज्य पोलीस कर्तव्य मेळाव्यामध्ये नोडल ऑफिसर म्हणून कामकाज पाहून सदरचा मेळावा यशस्वीरीत्या पार पाडणे. ८. महाराष्ट्राच्या संघाचे अखिल भारतीय पोलीस कर्तव्य मेळाव्यामध्ये नोडल ऑफिसर म्हणून प्रतिनिधित्व करणे.
८	ध्येय / धोरण	दोषान्वेषन: सत्य गवेषनार्थ
९	प्रत्यक्ष कार्य	पोलीस अधीक्षक (कायदा व संशोधन) यांच्या अधिपत्याखाली खालील पुढे दिलेल्या विशेष शाखांचे अधिकारी व कर्मचारी यांचे मदतीने विषयानुसार गुन्हे व गुन्हेगारांची माहिती संकलित करतील. त्याचा उपयोग माहितीचे विश्लेषण आणि संशोधन करण्यासाठी करतील. यासाठी खालील विविध शाखा त्यांचे अधिपत्याखाली कार्य करीत आहेत. १. जबरी चोरी व दरोडा प्रतिबंधक शाखा (ADR CELL) २. गुन्हे कार्यप्रणाली शाखा (MOB) ३. गुन्हे गुप्तवार्ता विभाग (CIW) ४. सांख्यिकी शाखा (STATISTICAL)

		<p>५. सांख्यिकी व विश्लेषण शाखा (SAW)</p> <p>६. राजपत्र शाखा (GAZETTE) व वाचनालय (LIBRARY)</p> <p>७. इंटरपोल (INTERPOL)</p> <p>८. विशेष गुन्हे शाखा (SPECIAL CRIME CELL)</p>
१०	साध्य	--/--
११	जनतेला देत असलेल्या सेवांचा थोडक्यात तपशील	--
१२	स्थावर मालमत्ता (येथे तुमच्या प्राधिकरणाची जमीन, इमारत आणि अन्य स्थावर मालमत्तेचा तपशील द्यावा)	प्रस्तुत कार्यालय चव्हाण नगर, पाषाण रोड, पुणे विद्यापीठ चौक, पुणे ४११००८ पुणे येथे कार्यरत आहे.
१३	प्राधिकरणाच्या संरचनेचा तक्ता (वंशवृक्षाचा तक्ता असतो तसा तक्ता काढून, प्रत्येक पातळीवर कार्यक्षा व संपर्काच्या पत्याशी त्याची जोड घालून दाखवावी.	<p style="text-align: center;">पोलीस अधीक्षक (कायदा व संशोधन)</p> <pre> graph TD A[पोलीस अधीक्षक (कायदा व संशोधन)] --> B[अपर पोलीस अधीक्षक (राज्य गुन्हे अभिलेख केंद्र)] A --> C[अपर पोलीस अधीक्षक (सांख्यिकी)] A --> D[अपर पोलीस अधीक्षक (ए.डी.आर.)] B --> B1[इंटरपोल] B --> B2[विशेष शाखा] C --> C1[सांख्यिकी] C --> C2[सांख्यिकी व विश्लेषण] C --> C3[राजपत्र व ग्रंथालय] D --> D1[गुन्हे कार्यप्रणाली केंद्र] D --> D2[दरोडा व जबरी चोरी प्रतिबंध कक्ष] D --> D3[गुन्हे गुप्तवार्ता कक्ष] </pre>
१४	कार्यालयाची वेळ आणि दुरध्वनी क्रमांक फॅक्स क्रमांक, ईमेल, आणि कार्यालयीन कालानंतर संपर्काचा तातडीचा क्रमांक असेल कर तोही क्रमांक द्यावा.	<p>कार्यालयीन कामकाजाची वेळ ०९:४५ वा. ते १८:१५ वा. पर्यंत कायदा व संशोधन कार्यालय येथील दुरध्वनी क्रमांक ०२० - २५६३८४५७. फॅक्स क्रमांक - उपलब्ध नाही.</p> <p>ईमेल आयडी - sp.cid.law@mahapolice.gov.in</p> <p>संपर्कासाठी तातडीचा क्रमांक - गुन्हे अन्वेषण विभागाचे कार्यालय, नियंत्रण कक्षातील दुरध्वनी - ०२० - २५६३८४४४ (२४ तास कार्यरत)</p>
१५	साप्ताहिक सुट्टी व विशेष सेवांचा कालावधी.	राज्य शासनाने विहित केलेल्या सर्व शासकीय सुट्ट्या (सर्व शनिवार व रविवार धरून)

कलम ४ (१) (ख) (दोन)

का. व सं. येथील अधिकारी आणि कर्मचारी यांची अधिकार व कर्तव्ये

संबंधित कायदा / नियम / आदेश / राजपत्र - सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६वर्ष १९९९

पदनाम - पोलीस अधीक्षक (का. व सं.)

अधिकार - विभागाचे प्रभारी अधिकारी म्हणून प्रशासकीय कर्तव्य पार पाडणे. अधिपत्याखाली खालील पुढे दिलेल्या विशेष शाखांचे अधिकारी व अंमलदार यांचे मदतीने विषयानुसार गुन्हे व गुन्हेगारांची माहिती संकलित करून त्याचा उपयोग माहितीचे विश्लेषण आणि संशोधन करण्यासाठी करणे. यासाठी खालील विविध शाखांना मार्गदर्शन करून प्रशासकीय कामकाज करणे.

- जबरी चोरी व दरोडा प्रतिबंधक शाखा
- गुन्हे कार्यप्रणाली शाखा
- गुन्हे गुप्तवार्ता विभाग
- सांख्यिकी शाखा
- सांख्यिकी व विश्लेषण शाखा
- राजपत्र शाखा व वाचनालय
- इंटरपोल
- विशेष गुन्हे शाखा

१. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस निरीक्षक / पोलीस अंमलदार ए.डी.आर. / एम.ओ.बी.

मालमत्तेविषयक विविध गुन्हे व गुन्हेगारांबाबत विविध मासिक अहवाल तयार करणे. गुन्हे व गुन्हेगारांबाबत वास्तव स्वरूपाची माहिती गुन्हे गुप्तवार्ता अधिकाऱ्याकडून प्राप्त करणे, प्राप्त माहितीचे विश्लेषण करून गुन्हेगारीचा कल शोधणे, गुन्हेगारांच्या हालचाली, कार्यपद्धती, कार्यक्षेत्र, गुन्हेगारांच्या वेळा व ठिकाणे याबाबत सर्व संबंधित घटकांना गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी, गुन्हे प्रतिबंध करण्यासाठी व अशा गुन्हेगारांना आळा घालण्यासाठी उपयुक्त माहिती व उपाययोजना सुचविणे.

२. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस उप अधीक्षक / पोलीस अंमलदार (सांख्यिकी) -

विविध साप्ताहिक गुन्हे अढावा, मासिक गुन्हे अढावा, त्रैमासिक गुन्हे आढावा, अर्धवार्षिक गुन्हे आढावा, क्राईम इन महाराष्ट्र तयार करण्याचे काम पहाणे. विधानसभा, विधान परिषद, राज्यसभा व लोकसभा या सर्व विधीमंडळांचे तारारंकित व अतारारंकित प्रश्न, आश्वासने व विधीमंडळातील इतर कोणत्याही कामकाजाची संबंधित संदर्भाबाबतची सर्व कामकाज करणे. बेवारस मयत व हरविलेल्या व्यक्तींबाबत माहितीचे संकलन करणे.

३. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस उप अधीक्षक / पोलीस निरीक्षक / पोलीस अंमलदार (रा.गु.अ.कें.) -

नाकॉटिक्स तसेच बनावट चलनी नाणी नोटा याबाबत विविध मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक, वार्षिक गुन्हे अहवाल पाठविण्याचे काम पहाणे. मुंबई वगळून उर्वरित महाराष्ट्र व परदेश यांच्यामध्ये विविध विषयांबाबत होणाऱ्या पत्रव्यवहारासंबंधी कामकाज पहाणे.

कलम ४ (१) (ख) (तीन)

का. व सं. विभागामध्ये कोणताही निर्णय घेताना पाळली जाणारी निर्णय प्रक्रियेची व त्यावरील देखरेखीची पध्दत व सोपवलेले व्यक्तिगत उत्तरदायित्व.

विभाग - कायदा व संशोधन

संबंधित कायदा / नियम / आदेश / राजपत्र - सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६वर्ष १९९९ कामाचे स्वरूप, अपेक्षित कालावधी, प्रत्येक कामाबाबत आणि प्रत्येक टप्प्यावर अधिकारी व अंमलदार यांची भूमिका व जबाबदारी.

पदनाम - पोलीस अधीक्षक (का. व सं.)

अधिकार - विभागाचे प्रभारी अधिकारी म्हणून प्रशासकीय कर्तव्य पार पाडणे. अधिपत्याखाली खालील पुढे दिलेल्या विशेष शाखांचे अधिकारी व अंमलदार यांचे मदतीने विषयानुसार गुन्हे व गुन्हेगारांची माहिती संकलित करून त्याचा उपयोग माहितीचे विश्लेषण आणि संशोधन करण्यासाठी करणे. यासाठी खालील विविध शाखांना मार्गदर्शन करून प्रशासकीय कामकाज करणे.

- जबरी चोरी व दरोडा प्रतिबंधक शाखा
- गुन्हे कार्यप्रणाली शाखा
- गुन्हे गुप्तवार्ता विभाग
- सांख्यिकी शाखा
- सांख्यिकी व विश्लेषण शाखा
- राजपत्र शाखा व वाचनालय
- इंटरपोल
- विशेष गुन्हे शाखा

१. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस निरीक्षक / पोलीस अंमलदार ए.डी.आर. / एम.ओ.बी.

मालमत्तेविषयक विविध गुन्हे व गुन्हेगारांबाबत विविध मासिक अहवाल तयार करणे. गुन्हे व गुन्हेगारांबाबत वास्तव स्वरूपाची माहिती गुन्हे गुप्तवार्ता अधिकाऱ्याकडून प्राप्त करणे, प्राप्त माहितीचे विश्लेषण करून गुन्हेगारीचा कल शोधणे, गुन्हेगारांच्या हालचाली, कार्यपद्धती, कार्यक्षेत्र, गुन्हेगारांच्या वेळा व ठिकाणे याबाबत सर्व संबंधित घटकांना गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी, गुन्हे प्रतिबंध करण्यासाठी व अशा गुन्हेगारांना आळा घालण्यासाठी उपयुक्त माहिती व उपाययोजना सुचविणे.

२. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस उप अधीक्षक / पोलीस अंमलदार (सांख्यिकी) -

विविध साप्ताहिक गुन्हे अढावा, मासिक गुन्हे अढावा. त्रैमासिक गुन्हे आढावा, अर्धवार्षिक गुन्हे आढावा, क्राईम इन महाराष्ट्र तयार करण्याचे काम पहाणे. विधानसभा, विधान परिषद, राज्यसभा व लोकसभा या सर्व विधीमंडळांचे तारकित व अतारकित प्रश्न. आश्वासने व विधीमंडळातील इतर कोणत्याही कामकाजाची संबंधित संदर्भाबाबतची सर्व कामकाज करणे. बेवारस मयत व हरविलेल्या व्यक्तीबाबत माहितीचे संकलन करणे.

३. अपर पोलीस अधीक्षक / पोलीस उप अधीक्षक / पोलीस निरीक्षक / पोलीस अंमलदार (रा.गु.अ.कें.) -

नार्कोटिक्स तसेच बनावट चलनी नाणी नोटा याबाबत विविध मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक, वार्षिक गुन्हे अहवाल पाठविण्याचे काम पहाणे. मुंबई वगळून उर्वरीत महाराष्ट्र व परदेश यांच्यामध्ये विविध विषयांबाबत होणाऱ्या पत्रव्यवहारासंबंधी कामकाज पहाणे.

कलम ४ (१) (ख) (चार)

का. व सं. विभागामध्ये होणाऱ्या कामासंबंधी सर्वसामान्यपणे ठरविलेली भौतिक व आर्थिक उद्दिष्टे संस्थापातळीवर ठरवलेले मासिक / त्रैमासिक / अर्धवार्षिक अथवा वार्षिक उद्दिष्टे.

कामाचे नाव - कायदा व संशोधन, गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

विभागातील पोलीस अधिकारी व अंमलदार यांना त्यांचे कामामध्ये प्राविण्य प्राप्त व्हावे म्हणून वेळोवेळी गु.अ.वि. पुणे येथे विविध प्रशिक्षण कार्यशाळा आयोजित केल्या जातात. सदर प्रशिक्षणास उपस्थित राहून पोलीस अधिकारी व अंमलदार यांना त्यांचे दैनंदिन कामकाजात आवश्यक असलेले उच्च प्रतीचे कौशल्य प्राप्त करण्यात येते.

कलम ४ (१) (ख) (पाच)

का. व सं. विभागामध्ये होणाऱ्या कामासंबंधी सर्वसामान्यपणे आखलेले नियम.

अ. क्र.	पदनाम	नियम / अधिनियम / शासन निर्णय / परिपत्रके / पुस्तिका
१	पोलीस अधीक्षक	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९
	अपर पोलीस अधीक्षक	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९
२	पोलीस उप अधीक्षक	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९
३	पोलीस निरीक्षक	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९
५	पोलीस हवालदार	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९

६	पोलीस नाईक	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९
७	पोलीस अंमलदार	महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील नियम १९७९) महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९५१ महाराष्ट्र पोलीस नियमावली १९९९ (भाग-१ प्रशासन, भाग - २ वित्तीय आणि कार्यालयीन पद्धती, भाग - ३ अधिकार व कर्तव्ये सी.आय.डी. म्यॅन्युअल ऑफ इन्स्ट्रक्शन पब्लिकेशन क्र. ६ वर्ष १९९९

कलम ४ (१) (ख) (सहा)

का. व सं. विभागाकडे असलेल्या किंवा विभागामध्ये उपलब्ध असलेल्या कागदपत्रांची यादी

अ.क्र.	तपशील	जतन कालावधी
	आवक रजिस्टर	३० वर्षे
	जावक रजिस्टर	३० वर्षे
	डेड स्टॉक रजिस्टर	५ वर्षे
	हजेरी पट रजिस्टर	२ वर्षे
	किरकोळ रजा नोंदवही	१ वर्षे
	प्रशिक्षणाबाबतचा पत्रव्यवहार	३ वर्षे

कलम ४ (१) (ख) (सात)

धोरण तयार करण्याच्या किंवा त्याची अंमलबजावणी करण्याच्या संबधात, लोकांशी विचार विनीमय करण्यासाठी किंवा लोकांकडून निवेदन केली जाण्यासाठी अस्तित्वात असलेल्या कोणत्याही व्यवस्थेचा तपशील :-

सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (आठ)

सार्वजनिक प्राधिकरणातील समित्या, परिषदा, अथवा मंडळांच्या बैठकीचे तपशील -

सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (दहा)

का. व सं. विभागातील अधिकारी व अंमलदार यांचे पगार व भत्ते :-

का. व सं. विभागातील अधिकारी व अंमलदार यांचे पगार व भत्ते बाबत कामकाज लेखा शाखा, गु.अ.वि. पुणे येथे चालत असल्याने सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (अकरा)

का. व सं. विभागासाठी दि. ०१/०४/२०२३ ते दि. ३१/०३/२०२४ या काळासाठी मंजूर झालेल्या व खर्च झालेल्या रक्कमेचा तपशील

का. व सं. विभागासाठी मंजूर व खर्च रक्कमेबाबत कामकाज लेखा शाखा, गु.अ.वि. पुणे येथे चालत असल्याने सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (बारा)

का. व सं. विभागातील अनुदान वाटपाची पध्दत
सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (तेरा)

ज्या व्यक्तींना सवलती, परवाने किंवा अधिकारपत्रे मिळालेल्या लाभार्थींचा तपशील
सदरील मुददा का. व सं. विभागासाठी गैरलागू आहे.

कलम ४ (१) (ख) (चौदा)

इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात उपलब्ध असलेली माहिती

गुन्हे अन्वेषण विभाग महाराष्ट्र राज्य पुणे यांची वेबसाईट www.mahacid.gov.in

कलम ४ (१) (ख) (पंधरा)

माहिती मिळविण्यासाठी नागरिकांना उपलब्ध असणा-या सुविधांचा तपशील तसेच सार्वजनिक वापरासाठी चालवित येत असलेल्या ग्रंथालयाच्या किंवा वाचनालयाच्या कामकाजांच्या वेळांचा तपशील

- वेबसाईट

www.mahacid.gov.in

- अभिलेख तपासणीसाठी उपलब्ध सुविधा

कार्यालयीन अभिलेख तपासण्याची कार्यपध्दती माहिती अधिकार कायदयाप्रमाणे राहिल

वेळ - कार्यालयीन कामकाजाची वेळ

- कार्यालयीन काळानंतर संपर्क - गुन्हे अन्वेषण विभाग येथील कंट्रोल रुम

कलम ४ (१) (ख) (सतरा)
विहित करण्यात येईल अशी माहिती
निरंक